

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2021. gada 10. martā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sabiedrības veselība – LESD 168. pants – Direktīva 2002/98/EK – Kvalitātes un drošības standarti attiecībā uz cilvēka asinīm un asins komponentiem – Mērķis nodrošināt augstu cilvēku veselības aizsardzības līmeni – 4. panta 2. punkts un 9. panta 2. punkts – Asinsdonoru centrs – Atbildīgā persona – Minimālie kvalifikācijas nosacījumi – Iespēja dalībvalstij paredzēt stingrāku režīmu – Dalībvalstīm piešķirtā novērtējuma brīvība

Lietā C-96/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) iesniedza ar 2019. gada 7. novembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 24. februārī, tiesvedībā

Ordine Nazionale dei Biologi,

MX,

NY,

OZ

pret

Presidenza del Consiglio dei Ministri,

piedaloties:

Sds Snabi,

Agenzia Regionale Protezione Ambiente (ARPA),

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs N. Vāls [*N. Wahl*], trešās palātas priekšsēdētāja A. Prehala [*A. Prechal*] (referente) un tiesnese L. S. Rossi [*L. S. Rossi*],

ģenerālvokāts: H. Saugmandsgors Ēe [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Ordine Nazionale dei Biologi*, MX, NY un OZ vārdā – *G. Sciacca* un *R. Arbib*, *avvocati*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *C. Colelli*, *avvocato dello Stato*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *C. Sjödin* un *A. Szymkowska*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušanās pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/98/EK (2003. gada 27. janvāris), ar kuru nosaka kvalitātes un drošības standartus attiecībā uz cilvēka asins un asins komponentu savākšanu, testēšanu, apstrādi, uzglabāšanu un izplatīšanu, kā arī groza Direktīvu 2001/83/EK (OV 2003, L 33, 30. lpp.), 9. panta 2. punkta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp *Ordine Nazionale dei Biologi* (Valsts biologu ģilde, Itālija), kā arī MX, NY un OZ – trīs personām ar diplomu bioloģijas zinātņu jomā, un *Presidenza del Consiglio dei Ministri* (Ministru padomes prezidentūra, Itālija) jautājumā par to, vai ir spēkā Itālijas tiesību norma, kurā paredzēts, ka tikai diploma medicīnā un ķirurģijā īpašnieki, kas turklāt atbilst konkrētiem nosacījumiem pēcdiploma darba pieredzes jomā, var tikt iecelti par atbildīgo personu asinsdonoru centrā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2002/98 15. un 33. apsvērumā ir noteikts:

“(15) Asins un asins komponentu savākšanā, testēšanā, apstrādē, uzglabāšanā un izplatīšanā tieši iesaistītajam personālam jābūt attiecīgi kvalificētam, un tas laicīgi jānodrošina ar atbilstošu apmācību, neierobežojot esošo Kopienas tiesību aktu par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu un par darba ņēmēju aizsardzību.

[..]

(33) Katras dalībvalsts saistībās ir jāpaliek atbildībai par veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanu un medicīniskās aprūpes nodrošināšanu.”

- 4 Šīs direktīvas 1. pantā “Mērķi” ir paredzēts:

“Šī direktīva nosaka cilvēka asins un asins komponentu kvalitātes un drošības standartus, lai nodrošinātu augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni.”

- 5 Šīs direktīvas 2. panta 1. punktā tās piemērošanas joma ir definēta šādi:

“Šī direktīva attiecas uz cilvēka asiņu un asins komponentu savākšanu un testēšanu neatkarīgi no lietošanas nolūka un uz to apstrādi, glabāšanu un izplatīšanu, ja tie paredzēti asins pārļiešanai.”

6 Tās pašas direktīvas 3. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

[..]

e) “asinsdonoru centrs” ir struktūra vai iestāde, kas ir atbildīga par visiem cilvēka asiņu vai asins komponentu savākšanas un testēšanas aspektiem neatkarīgi no to paredzētās lietošanas, kā arī par to apstrādi, uzglabāšanu un izplatīšanu, ja tie paredzēti asins pārļiešanai. Tās nav slimnīcu asins bankas;

[..].”

7 Direktīvas 2002/98 4. panta 2. punktā ir noteikts:

“Šī direktīva neaizliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsardzības pasākumus, kas atbilst Līguma noteikumiem.

Konkrēti, dalībvalsts var ieviest prasības par brīvprātīgu un bezmaksas asins ziedošanu, iekļaujot tajā aizliegumu vai ierobežojumu par asiņu vai asins komponentu importēšanu, lai nodrošinātu augstu veselības aizsardzības līmeni un sasniegtu 20. panta 1. punktā noteikto mērķi ar noteikumu, ka tiek ievēroti Līguma nosacījumi.”

8 Šīs direktīvas 5. panta “Statusa piešķiršana asinsdonoru centriem, to apstiprināšana, akreditēšana vai licencēšana” 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka darbības, kas saistītas ar cilvēka asiņu un asins komponentu savākšanu un testēšanu neatkarīgi no paredzētās lietošanas un to izgatavošanu, uzglabāšanu un izplatīšanu, ja tie paredzēti asins pārļiešanai, veic tikai tādi asinsdonoru centri, kuriem kompetentā iestāde ir piešķirusi šādu statusu vai kurus tās apstiprinājušas, akreditējušas vai licencējušas.”

9 Direktīvas 9. pantā “Atbildīgā persona” ir paredzēts:

“1. Asinsdonoru centri izraugās personu (atbildīgo personu), kas atbild par:

- to, ka katras asins vai asins komponentu vienības savākšana un testēšana neatkarīgi no paredzētās lietošanas un apstrādāšana, uzglabāšana un izplatīšana, ja tie paredzēti asins pārļiešanai, notiek saskaņā ar dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem,
- informācijas sniegšanu saskaņā ar 5. pantu kompetentajai iestādei par statusa piešķiršanas, apstiprināšanas, akreditēšanas vai licencēšanas procedūrām,
- direktīvas 10. [līdz] 15. panta prasību īstenošanu asinsdonoru centros.

2. Atbildīgās personas kvalifikācija atbilst vismaz šādiem minimālajiem nosacījumiem:

- a) viņam/viņai ir diploms, apliecība vai cits kvalifikācijas apliecinājuma dokuments medicīnas vai bioloģijas zinātņu jomā, kas piešķirts par universitātes izglītības programmas vai par tādas izglītības programmas pabeigšanu, ko attiecīgā dalībvalsts atzinusi par līdzvērtīgu;
- b) viņam/viņai ir vismaz divu gadu praktiska pēcdiploma pieredze attiecīgajās jomās vienā vai vairākos centros, kas ir pilnvaroti veikt darbības attiecībā uz cilvēka asins vai asins komponentu savākšanu un/vai testēšanu vai to izgatavošanu, uzglabāšanu un izplatīšanu.

[..]”

- 10 Minētās direktīvas 10. pantā “Personāls” ir noteikts:

“Personāls, kas ir tieši iesaistīts cilvēka asiņu vai asins komponentu savākšanā, testēšanā, apstrādē, uzglabāšanā un izplatīšanā, ir kvalificēts veikt šādus uzdevumus un ir laicīgi nodrošināts ar attiecīgu un pastāvīgi uzlabotu apmācību.”

- 11 Direktīvas 2002/98 20. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis ievieš nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu brīvprātīgu un bezmaksas asins ziedošanu ar nolūku pēc iespējas veicināt asins un asins komponentu iegūšanu no šādiem ziedojumiem.”

Itālijas tiesības

- 12 Ar decreto legislativo del 20 dicembre 2007 n. 261, recante revisione del decreto legislativo 19 agosto 2005, n. 191, recante attuazione della direttiva 2002/98/CE che stabilisce norme di qualità e di sicurezza per la raccolta, il controllo, la lavorazione, la conservazione e la distribuzione del sangue umano e dei suoi componenti (2007. gada 20. decembra Leģislatīvais dekrēts Nr. 261, ar ko groza 2005. gada 19. augusta Leģislatīvo dekrētu Nr. 191 par Direktīvas 2002/98/EK, ar kuru nosaka kvalitātes un drošības standartus attiecībā uz cilvēka asins un asins komponentu savākšanu, testēšanu, apstrādi, uzglabāšanu un izplatīšanu, transponēšanu (*GURI* Nr. 19, 2008. gada 23. janvāris; turpmāk tekstā – “Leģislatīvais dekrēts Nr. 261/2007”) 6. pantā ir paredzēts:

“1. Iestāde, kurā ietilpst asinsdonoru centrs, ieceļ atbildīgo personu, kurai ir jāpilda šādi uzdevumi:

- a) jāuzrauga, lai katras asins vai asins komponentu vienības savākšana un testēšana neatkarīgi no paredzētās lietošanas un apstrādāšana, uzglabāšana, izplatīšana un piešķiršana, ja tie paredzēti asins pārlišanai, notiek saskaņā ar dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem;
- b) jāpaziņo vajadzīgā informācija atļaujas izsniegšanas un akreditācijas procedūrās;
- c) jāuzrauga 7.–11. panta prasību ievērošana asinsdonoru centros.

2. Atbilstoši 1. punktam atbildīgai personai jābūt diplomam medicīnā un ķirurģijā, kā arī tai jāatbilst nosacījumiem spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā par piekļuvi sarežģītas struktūrvienības pārvaldībai asins pārlišanas medicīnas jomā.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 13 2008. gada 10. jūnijā prasītāji pamatlietā vērsās *Tribunale di Roma* (Romas tiesa, Itālija) ar prasību, kurā tie lūdza konstatēt, ka Leģislatīvā dekrēta Nr. 261/2007 6. panta 2. punkts – tā kā tajā piekļuve atbildīgās personas amatam asins pārlišanas iestādē ir rezervēta tikai tām personām, kurām ir diploms medicīnā un ķirurģijā, – ir pretrunā Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punktam, jo šī pēdējā minētā norma, tā kā tajā ir paredzēts nosacījums, ka piekļuvei šim amatam ir nepieciešams universitātes diploms medicīnas vai bioloģijas zinātņu jomā, piešķir tiesības diploma bioloģijas zinātņu jomā īpašniekiem piekļūt šim amatam, no kā izriet, ka minētā valsts tiesību norma esot pretēja Savienības tiesībām un tā neesot jāpiemēro.
- 14 Minētā tiesa noraidīja šo prasību būtībā tādēļ, ka Direktīva 2002/98 nav “automātiski izpildāma”, jo tajā ir noteiktas tikai vispārējas normas un princips par asinsdonoru centriem, ļaujot ar valsts tiesībām aprūpes jomā noteikt to izveidi un funkcionēšanu. Šīs direktīvas 9. panta 2. punktā dalībvalstīm ir

ļauts diskrecionāri izvēlēties veidu, ja piekļuve asinsdonoru centra atbildīgās personas amatam ir jārezervē tikai tam personām, kam ir diploms medicīnā, bioloģijas zinātnēs vai abu šo kategoriju diplomētām personām.

- 15 Prasītāji pamatlietā iesniedza apelācijas sūdzību par *Tribunale di Roma* (Romas tiesa, Itālija) spriedumu *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa, Itālija), kura ar 2015. gada 19. jūnija spriedumu to noraidīja, pilnībā apstiprinot šo spriedumu.
- 16 Prasītāji pamatlietā iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā, kura uzdod jautājumu par to, vai Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to personām ar diplomu bioloģijas zinātnēs tiek piešķirtas tiesības tikt ieceltām atbildīgās personas amatā asinsdonoru centrā vai ka, ņemot vērā to, ka šajā direktīvā ir paredzētas tikai minimālās prasības šajā jomā, šī norma drīzāk ir jāsaprot kā tāda, ka ļauj dalībvalstīm brīvi izvēlēties rezervēt piekļuvi šim amatam tikai tām personām, kurām ir diploms medicīnā, diploms bioloģijas zinātnēs vai abu šo kategoriju diplomētām personām.
- 17 Šādos apstākļos *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Direktīvas 2002/98, ar kuru nosaka kvalitātes un drošības standartus attiecībā uz cilvēka asins un asins komponentu savākšanu, testēšanu, apstrādi, uzglabāšanu un izplatīšanu, 9. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka papildus citiem obligātiem kvalifikācijas nosacījumiem piekļuvei asinsdonoru centra atbildīgās personas amatam augstāko izglītību apliecinošs dokuments “medicīnas vai bioloģijas zinātņu jomā” tieši piešķir abu disciplīnu absolventiem tiesības veikt asinsdonoru centra atbildīgās personas amata pienākumus?
- 2) Vai līdz ar to Savienības tiesības atļauj vai aizliedz valsts tiesībās izslēgt iespēju, ka personas ar augstāko izglītību bioloģijas zinātnēs var pildīt iepriekš minētās asinsdonoru centra atbildīgās personas amata pienākumus?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 18 Ar šiem diviem jautājumiem, kas jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punkta a) apakšpunkts, to lasot kopā ar šīs pašas direktīvas 4. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka atbildīgās personas amatā asinsdonoru centrā var iecelt tikai tādas personas, kurām ir diploms medicīnā un ķirurģijā.
- 19 Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punktā ir paredzēts, ka personai, ko ieceļ asinsdonoru centra atbildīgās personas amatā, ir jāatbilst tajā uzskaitītajiem “minimālajiem kvalifikācijas nosacījumiem”, tostarp tiem, kas paredzēti šīs normas a) apakšpunktā – “viņam/viņai ir diploms, apliecība vai cits kvalifikācijas apliecinājuma dokuments medicīnas vai bioloģijas zinātņu jomā, kas piešķirts par universitātes izglītības programmas vai par tādas izglītības programmas pabeigšanu, ko attiecīgā dalībvalsts atzinusi par līdzvērtīgu”.
- 20 Itālijas likumdevējs ir vēlējis transponēt šo noteikumu valsts tiesību sistēmā, pieņemot Legīslatīvā dekrēta Nr. 261/2007 6. panta 2. punktu, kurā piekļuve atbildīgās personas amatam asinsdonoru centrā tiek rezervēta tikai tām personām, kurām ir “diploms medicīnā [un] ķirurģijā”.
- 21 Iesniedzējtiesā prasītāji pamatlietā apstrīd šīs valsts tiesību normas spēkā esamību viena būtiska iemesla dēļ – tā kā Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punktā “tiesības” tikt ieceltiem asinsdonoru centra atbildīgās personas amatā tiek piešķirtas tiem, kuriem ir diploms bioloģijas zinātnēs, minētā valsts tiesību

norma – tajā šo piekļuvi šim amatam rezervējot personām ar diplomu medicīnā un ķirurģijā – izslēdz personas ar diplomu bioloģijas zinātnēs, un tā esot Savienības tiesībām pretēja šī 9. panta 2. punkta transponēšana, kas tādēļ neesot piemērojama.

- 22 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Direktīvas 2002/98, kā mērķis ir aizsargāt sabiedrības veselību, pamats ir LESD 168. pants, kura 1. punktā ir paredzēts, ka cilvēka veselības līmenis tiek nodrošināts visu Eiropas Savienības rīcības politiku definēšanā un īstenošanā. Šīs direktīvas 1. pantā ir precizēts, ka tā nosaka cilvēka asins un asins komponentu kvalitātes un drošības standartus, lai nodrošinātu augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni. Turklāt LESD 168. panta 4. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstis nevar tikt kavētas uzturēt vai ieviest stingrākus aizsardzības pasākumus, jo šāds noteikums ir tieši paredzēts minētās direktīvas 4. panta 2. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 13. marts, *Octapharma France*, C-512/12, EU:C:2014:149, 43. punkts).
- 23 Šajā gadījumā rodas jautājums par to, vai pamatlietā aplūkojamā valsts tiesību norma, tā kā tajā tikai personām ar diplomu medicīnā un ķirurģijā tiek atļauta piekļuve atbildīgās personas amatam asinsdonoru centrā, var tikt kvalificēta par “stingrāku aizsardzības pasākumu” Direktīvas 2002/98 4. panta 2. punkta pirmās daļas izpratnē salīdzinājumā ar šīs direktīvas 9. panta 2. punktā noteikto.
- 24 Atbildei uz šo jautājumu ir jābūt apstiprinošai.
- 25 Proti, no Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punkta paša teksta izriet, ka šajā normā tiek tikai noteikti “minimālie kvalifikācijas nosacījumi” gan attiecībā uz universitātes diploma esamību, gan attiecībā uz praktisko pēcdiploma pieredzi, kuri ir jāizpilda asinsdonora atbildīgās personas amatā ieceļamajai personai.
- 26 It īpaši runājot par Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punkta a) apakšpunktā norādīto kvalifikācijas nosacījumu, no šī noteikuma rašanās vēstures turklāt izriet, ka, lai gan sākotnējā Eiropas Komisijas priekšlikumā bija atsauce uz nosacījumu, ka personai ir jābūt diplomam plašā zinātnisko jomu klāstā, šis priekšlikums pēc tam tika grozīts uz prasību par diploma medicīnā esamību, ar priekšroku specializācijai hematoloģijā, tam šī noteikuma galīgajā tekstā pievienojot atrunu par personām ar diplomu bioloģijas zinātnēs.
- 27 Tādējādi Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punkta a) apakšpunkta rašanās vēsture parāda, ka Savienības likumdevējs, lai gan tas ir samazinājis to universitātes diplomu skaitu, kuri var dot piekļuvi asinsdonoru centra atbildīgās personas amatam, ir tomēr vēlējis dalībvalstīm rezervēt zināmu elastīgumu izvēlēties nepieciešamās kvalifikācijas, lai varētu piekļūt šai funkcijai.
- 28 Turklāt nedz no stingrāka aizsardzības pasākuma, kurš tikai ilustratīvā nolūkā ir pieminēts Direktīvas 2002/98 4. panta 2. punkta otrajā daļā attiecībā uz brīvprātīgu un bezmaksas asins ziedošanu, nedz no kādas citas šīs direktīvas normas nevar secināt, ka stingrāki valsts aizsardzības normu pasākumi var būt tikai tie, kas ietver stingrāku režīmu nekā šīs direktīvas noteikumos paredzētais, kas tieši regulē asinsdonoru centra veicamo asins un asins komponentu savākšanu, testēšanu, pārveidi, glabāšanu vai sadali, un kas nav šīs pašas direktīvas 9. panta 2. punkta daļa.
- 29 Proti, minimālie kvalifikācijas nosacījumi Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punktā ir paredzēti, lai nodrošinātu to, ka asinsdonoru centra atbildīgajai personai ir pietiekamas teorētiskās un praktiskās zināšanas tai atbilstoši šīs direktīvas 9. panta 1. punktam uzticētā amata izpildei.
- 30 Taču šis amats – tā kā tas ietver tostarp uzdevumu uzraudzīt, lai katra asins vai asins komponentu vienība, neskatoties uz to paredzēto izmantošanu, tiktu savākta un testēta un, ja tā ir paredzēta asins pārļiešanai, tiktu sagatavota, glabāta un izplatīta atbilstoši attiecīgajā dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, vai uzdevumu īstenot asinsdonoru centros Direktīvas 2002/98 10.–15. pantā paredzētās

prasības – pilnībā iekļaujas šīs direktīvas izvirzītā mērķa, proti, nodrošināt cilvēka veselības aizsardzības paaugstinātu līmeni attiecībā uz tajā noteiktajiem cilvēka asins un asins komponentu kvalitātes un drošības standartiem, īstenošanā.

- 31 Šajā kontekstā Itālijas valdība skaidro, ka izvēle prasīt diplomu medicīnā un ķirurģijā, lai varētu iecelt asinsdonoru centra atbildīgās personas amatā, tika izdarīta tādēļ, ka Itālijā asinsdonoru centri kā daļa no valsts veselības sistēmā iekļautiem dienestiem veic daudzas delikātas darbības, ieskaitot strikti medicīniska un diagnostiska rakstura darbības, kas paredzētas Direktīvas 2002/98 3. panta e) punktā, un ka tāvad šāda diploma esamība ir obligāta.
- 32 Šajā ziņā ir taisnība, ka asinsdonoru centru uzdevumus, pat tos, kuriem, iespējams, ir “tikai medicīnisks” raksturs, kuri šiem centriem noteikti saskaņā ar Itālijas tiesībām, pašus par sevi veic nevis šo centru atbildīgās personas, bet to Direktīvā 2002/98 10. pantā minētais “personāls”, proti, “personāls, kas ir [...] iesaistīts cilvēka asiņu vai asins komponentu savākšanā, testēšanā, apstrādē, uzglabāšanā un izplatīšanā” un kas “ir kvalificēts veikt šādus uzdevumus un ir laicīgi nodrošināts ar attiecīgu un pastāvīgi uzlabotu apmācību”. Saskaņā ar šīs direktīvas 15. apsvērumu runa ir par personālu, kurš ir “tieši” iesaistīts šo uzdevumu veikšanā.
- 33 Nošķirums starp “personālu” un “atbildīgo personu” Direktīvā 2002/98 atspoguļojas arī šīs direktīvas 9. panta 1. punkta pēdējā ievilkumā, kurā ir paredzēts, ka asinsdonoru centra atbildīgā persona tostarp atbild par šīs direktīvas 10. panta prasību īstenošanu asinsdonoru centros, kas nozīmē, ka šai personai tostarp jāuzrauga, lai personālam būtu šim centram noteikto uzdevumu izpildei nepieciešamā kvalifikācija, kas var būt arī prasība, lai attiecīgajam personālam būtu diploms medicīnā, runājot par medicīniska rakstura pienākumiem.
- 34 Tomēr, pēc Itālijas valdības domām – un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, pamatlietā aplūkotās valsts tiesību normas mērķis, ievērojot to, ka medicīniskā kvalifikācija turklāt var ļaut atbildīgajai personai pilnībā un efektīvi veikt savas funkcijas saistībā ar visām asinsdonoru centra darbībām, kurām ir strikti medicīnisks raksturs, iekļaujas Direktīvas 2002/98 mērķī, kurš atbilstoši tās 1. pantam ir cilvēka asins un asins komponentu kvalitātes un drošības standartu noteikšana, lai nodrošinātu augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni, un ka pamatlietā aplūkojamais pasākums kā stingrākas dabas pasākums tādējādi var nodrošināt, lai šis mērķis tiktu efektīgi sasniegts.
- 35 Runa ir par novērtējumu sabiedrības veselības jomā, kas ir jāveic dalībvalstīm saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem LESD 168. panta 4. punkta a) apakšpunktā un Direktīvas 2002/98 4. panta 2. punktā.
- 36 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru cilvēku veselība un dzīvība ir pirmajā vietā starp LESD aizsargātajām vērtībām un interesēm, un dalībvalstis pašas var izlemt, kādā līmenī tās vēlas nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību, kā arī veidu, kādā šis līmenis ir jāsasniedz. Tā kā šis aizsardzības līmenis dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs, ir jāatzīst dalībvalstu novērtējuma brīvība (spriedums, 2017. gada 8. jūnijs, *Medisanus*, C-296/15, EU:C:2017:431, 82. punkts un tajā minētā judikatūra). Līdz ar to apstākļi, ka kāda dalībvalsts ir paredzējusi mazāk stingras normas nekā cita dalībvalsts, nenozīmē, ka pēdējās minētās normas ir nesamērīgas (spriedums, 2019. gada 18. septembris, *VIPA*, C-222/18, EU:C:2019:751, 71. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Šajā lietā, ievērojot Tiesai iesniegtās lietas materiālus un ar atrunu par iesniedzējtiesas veikto pārbaudi, nešķiet, ka, ņemot vērā arī dalībvalstīm atzīto iepriekšējā punktā atgādināto novērtēšanas brīvību, pamatlietā aplūkojamā valsts tiesību norma var tikt uzskatīta par neatbilstošu pasākumu mērķa – cilvēka veselības pastiprinātas aizsardzības – sasniegšanai, kurš ir izvirzīts cilvēka asins un asins komponentu kvalitātes un drošības normās.
- 38 Turklāt šķiet, ka valsts tiesību normas pamatlietā saderību ar Savienības tiesībām atbalsta tas – ko norādījusi Itālijas valdība un kas iesniedzējtiesai arī ir jāpārbauda –, ka asinsdonoru centri Itālijā ir valsts veselības sistēmā iekļauti dienesti, no kā tāvad izriet, ka šī norma iekļaujas dalībvalstīm LESD

168. panta 7. punktā noteikto pienākumu klāstā attiecībā uz to veselības politikas definēšanu, kā arī veselības pakalpojumu un medicīniskās aprūpes organizēšanu un sniegšanu, kas iekļauj šādu dienestu pārvaldību, kā arī tiem noteikto līdzekļu piešķiršanu.

- 39 Tas turklāt ir atgādināts Direktīvas 2002/98 33. apsvērumā, kurā ir noteikts, ka katras dalībvalsts saistībās ir jāpaliek atbildībai par veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanu un medicīniskās aprūpes nodrošināšanu.
- 40 Taču izpildot šīs saistības, dalībvalstīm ir jābūt iespējamai arī novērtējuma brīvībai attiecībā uz atbilstošajiem pasākumiem, it īpaši to personu kvalifikācijas jomā, kuras sniedz veselības pakalpojumus.
- 41 Tātad dalībvalstij atbilstoši LESD 168. panta 4. punkta a) apakšpunktam un Direktīvas 2002/98 4. panta 2. punktam ir tiesības noteikt stingrāku režīmu nekā tas, kas ir paredzēts šīs direktīvas 9. panta 2. punkta a) apakšpunktā attiecībā uz kvalifikācijas nosacījumiem, kuriem ir jāatbilst asinsdonoru centra atbildīgajai personai, ciktāl šī dalībvalsts uzskata – nepārkāpjot tai piešķirto novērtējuma brīvību, lai novērtētu līmeni, kurā ir jānodrošina sabiedrības veselības aizsardzība un veids, kādā šis līmenis jāsasniedz –, ka šīs stingrākais režīms ļauj nodrošināt vēl arī to, ka šāda centra atbildīgā persona varēs pilnībā un efektīvi veikt tai noteiktos uzdevumus, un ka līdz ar to būs sasniegts šajā direktīvā minētais cilvēka veselības aizsardzības mērķis.
- 42 Visbeidzot jākonstatē, ka Direktīvas 2002/98 4. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šīs normas izpratnē dalībvalstīm nav aizliegts atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsardzības pasākumus, “kas atbilst Līguma noteikumiem”, un, lai gan prasītāji pamatlietā atsauca uz vairākiem Savienības tiesību noteikumiem un principiem, kas tiktu pārkāpti ar pamatlietā aplūkojamo valsts tiesību normu, iesniedzējtiesa neuzdod jautājumu Tiesai nevienā no šiem aspektiem.
- 43 Šajā ziņā tomēr ir jānorāda, runājot par prasītāju pamatlietā argumentu saistībā ar iespējamo savstarpējās atzišanas prasības – kas noteikta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzišanu (OV 2005, L 255, 22. lpp.), kura grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/55/ES (2013. gada 20. novembris) (OV 2013, L 354, 132. lpp.) – pārkāpumu, no kā esot cietuši migranti biologi, kuri vēlas veikt asinsdonora centra atbildīgās personas amatu Itālijā, ka šis arguments, kas varētu būt pieņemams pat tad, ja tas tiktu izvirzīts prejudiciālā jautājuma tiesvedībā, neskatoties uz to, ka tas radies tikai valsts iekšējā situācijā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 21. februāris, *Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia* u.c., C-111/12, EU:C:2013:100, 33.–35. punkts), ir katrā ziņā jānoraida pēc būtības.
- 44 Proti, tie ir uzņemošās dalībvalsts tiesību akti, kuros ir jādefinē bioloģu profesijas darbības joma, un saskaņā ar šiem tiesību aktiem šī dalībvalsts uzskatīs darbību par piederošu šai jomai tikai, ja migrantiem bioloģiem arī būs piekļuve šai darbībai (pēc analogijas skat. spriedumu, 2013. gada 21. februāris, *Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia* u.c., C-111/12, EU:C:2013:100, 48. punkts).
- 45 Taču šajā lietā Itālijas tiesību aktos tieši netiek uzskatīts, ka asinsdonoru centra atbildīgās personas amats pieder pie bioloģu profesijas darbības jomas.
- 46 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2002/98 9. panta 2. punkta a) apakšpunkts, to lasot kopā ar šīs pašas direktīvas 4. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka atbildīgās personas amatā asinsdonoru centrā var iecelt tikai tādas personas, kam ir diploms medicīnā un ķirurģijā, ja vien šajā tiesiskajā regulējumā visos aspektos ir ņemtas vērā Savienības tiesības.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 47 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/98/EK (2003. gada 27. janvāris), ar kuru nosaka kvalitātes un drošības standartus attiecībā uz cilvēka asins un asins komponentu savākšanu, testēšanu, apstrādi, uzglabāšanu un izplatīšanu, kā arī groza Direktīvu 2001/83/EK, 9. panta 2. punkta a) apakšpunkts, to lasot kopā ar šīs pašas direktīvas 4. panta 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēts, ka atbildīgās personas amatā asinsdonoru centrā var iecelt tikai tādas personas, kam ir diploms medicīnā un ķirurģijā, ja vien šajā tiesiskajā regulējumā visos aspektos ir ņemtas vērā Savienības tiesības.

[Paraksti]